

Työterveyslaitos

Kestävä ja hyvinvointia edistävä työympäristö

Sara Malve-Ahlroth 13.3.2024

www.julkari.fi

Työterveyslaitos | Arbetshälsainstitutet
Finnish Institute of Occupational Health

TIETOA TYÖSTÄ

Hyvinvointia ja työn sujumista tukevat sisäympäristötekijät toimistossa

MINIKATSAUS

Kaisa Wallenius
Sara Malve-Ahroth
Hanna Keränen
Annu Haapakangas

20.3.2024

PUHEENVUORO

Kokonaisvaltainen kestävyys päätösten ennakoarvioinnissa: Tarkastelussa tilamuutokset

Sara Malve-Ahroth & Kaisa Wallenius

Kunnilta vaaditaan tänä päivänä laaja-alaista kestävä kehityksen huomioimista kaikessa päätöksenteossa. Päätösten valmistelua varten kuntien käyttöön on kehitetty vaikutusten ennakoarvioinnin malli (EVA), jonka tavoitteena on varmistaa, ettei päätöksiä ohjaa osaoptimointi. Reilu kymmenen vuotta vanhaa EVA-mallia on kehitetty vuosien varrella, mutta sen käytettävyyden parantamiseksi ja soveltamiseksi eri toimialoille ja erilaisiin päätöksentekotilanteisiin tarvitaan vielä yhteiskehittämistä. Tässä puheenvuorossa esitämme työympäristötutkimuksen näkökulmia siihen, miten EVA-mallia voitaisiin hyödyntää paremmin kuntien tilakehittämisessä, kun tavoitellaan rakennusten resurssitehokkuutta heikentämättä ihmisten hyvinvointia ja työnteon edellytyksiä.

Tilaomaisuuden hallinta ja kehittäminen ovat keskeisessä asemassa osana kuntien kaikkea toimintaa ja taloudenpitoa, kuntalaisten palveluiden järjestämistä, ilmastotavoitteiden toteuttamista sekä kuntalaisten hyvinvoinnin ja alueellisen elinvoiman ja työllisyyden edistämistä. On välttämätöntä, että ilmastomuutoksen, luontokadon ja kasvaneiden energia- ja materiaalikustannusten hillitsemiseksi rakentamisessa ja rakennusten käytössä pyritään nykyään yhä parempaan resurssitehokkuuteen. Yksi resurssitehokkuuden parantamisen keinoista on tilatehokkuuden kasvattaminen, mikä tarkoittaa sitä, että kunnat siirtävät toimintaansa pienempiin neliöihin tai ottavat käyttöön yhteiskäyttöisiä tiloja muiden organisaatioiden kanssa. Pienempiin tiloihin siirtymistä erityisesti toimistotyössä vauhdittaa pandemian myötä lisääntynyt etä- ja hybridityö. Tilatehokkuuden kasvattamiseen tähtäävä kehitys ei kuitenkaan aina ole pelkästään myönteistä. Hyvinvoinnin ja työn sujumuuden kannalta tilatehokkuuden kasvattaminen voi tuoda mukanaan haasteita, mikäli tilamuutoksissa ei oteta kokonaisvaltaisesti huomioon erilaisia työtehtävistä, muusta toiminnasta ja sosiaalisista perustarpeista syntyviä vaatimuksia tiloille. Tilatehokkuuden kasvattamisen käänköpuolella ovat myös tyhjiksi ja tarpeettomiksi käyneistä tiloista aiheutuvat taloudelliset ja ekologiset kustannukset. Tilamuutokset ovat usein vaativia projekteja, jotka kuluttavat paljon niin materiaalisia kuin henkisiä resursseja, ja joista syntyy runsasta ympäristökuormitusta. Jotta kunnissa voidaan välttyä jatkuvasti toistuvilta muutosprojekteilta, on tärkeää pyrkiä kehittämään tilajohtamista siten, että hankkeissa punnitaan ratkaisujen ekologisia, taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ja tulevaisuuden tarpeita ennakoiden. Eri työntekijäryhmien kuten ikääntyneiden, liikuntarajoitteisten ja osatyökykyisten tarpeiden huomiointi tilaratkaisuissa on tärkeää, kun tavoitellaan yksilöiden hyvinvointia, työllisyyssysteemin parantamista, ja niiden myötä yhteiskunnan kokonaisuutta.

Hyvinvointia edistävä työympäristö

Hyvinvointia edistävä työympäristö

**Voimavaratekijöiden
lisääminen**

**Kuormitustekijöiden
vähentäminen**

Hyvinvointia edistävät sisäympäristötekijät

- Kirjallisuuskatsauksessa tunnistimme kuusi osa-aluetta, joita on tutkittu toimistojen hyvinvointivaikutusten näkökulmasta
- Voimavaratekijöistä tutkimusta erityisesti **visuaalisen ympäristön, luonnon elementtien** sekä **tila- ja kalusteratkaisujen** osalta

Esimerkkejä voimavaratekijöistä

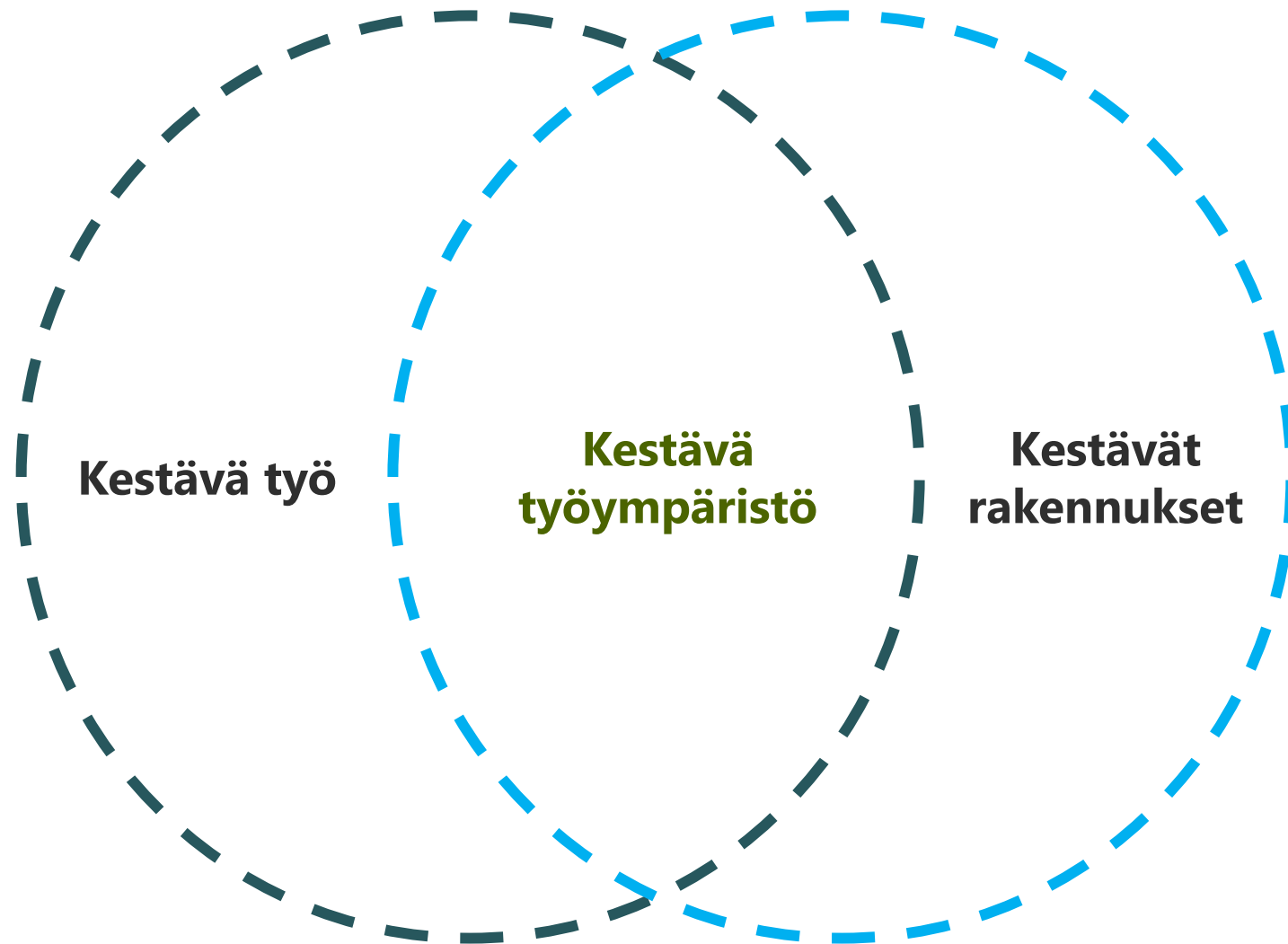
Voimavaratekijöitä voidaan usein kokeilla **ketterästi ja pienillä resursseilla**

Työtilojen voimavaratekijöiden vaikutuksista ja toisaalta niiden suhteesta kuormitustekijöihin **tarvitaan vielä paljon tutkimusta**

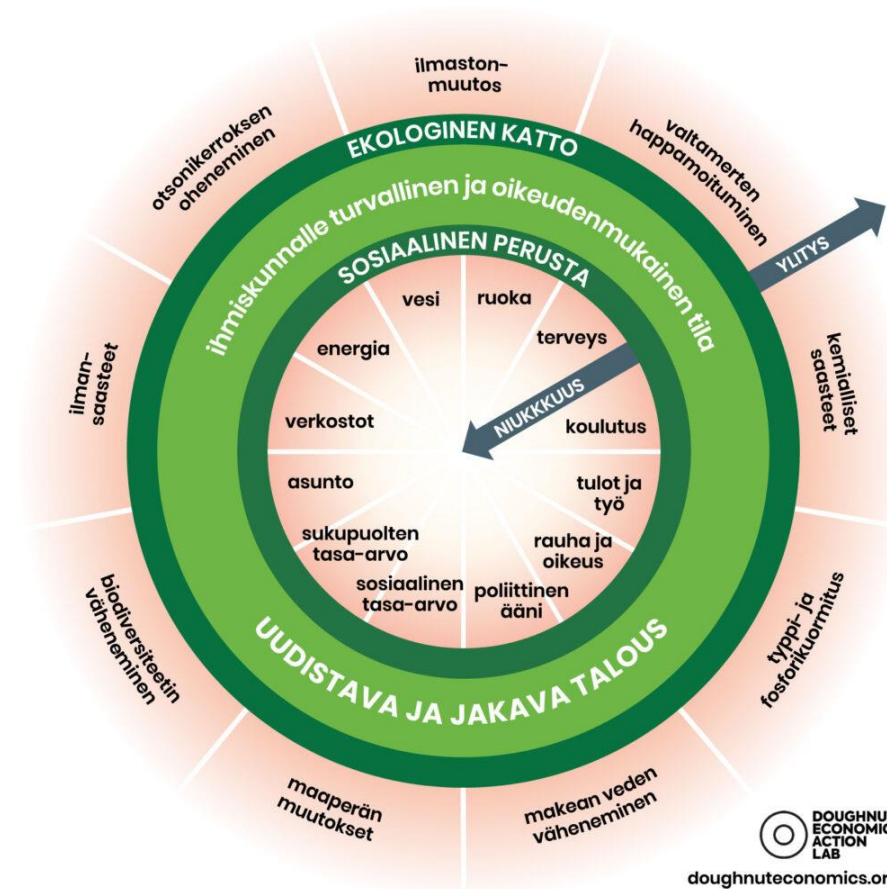
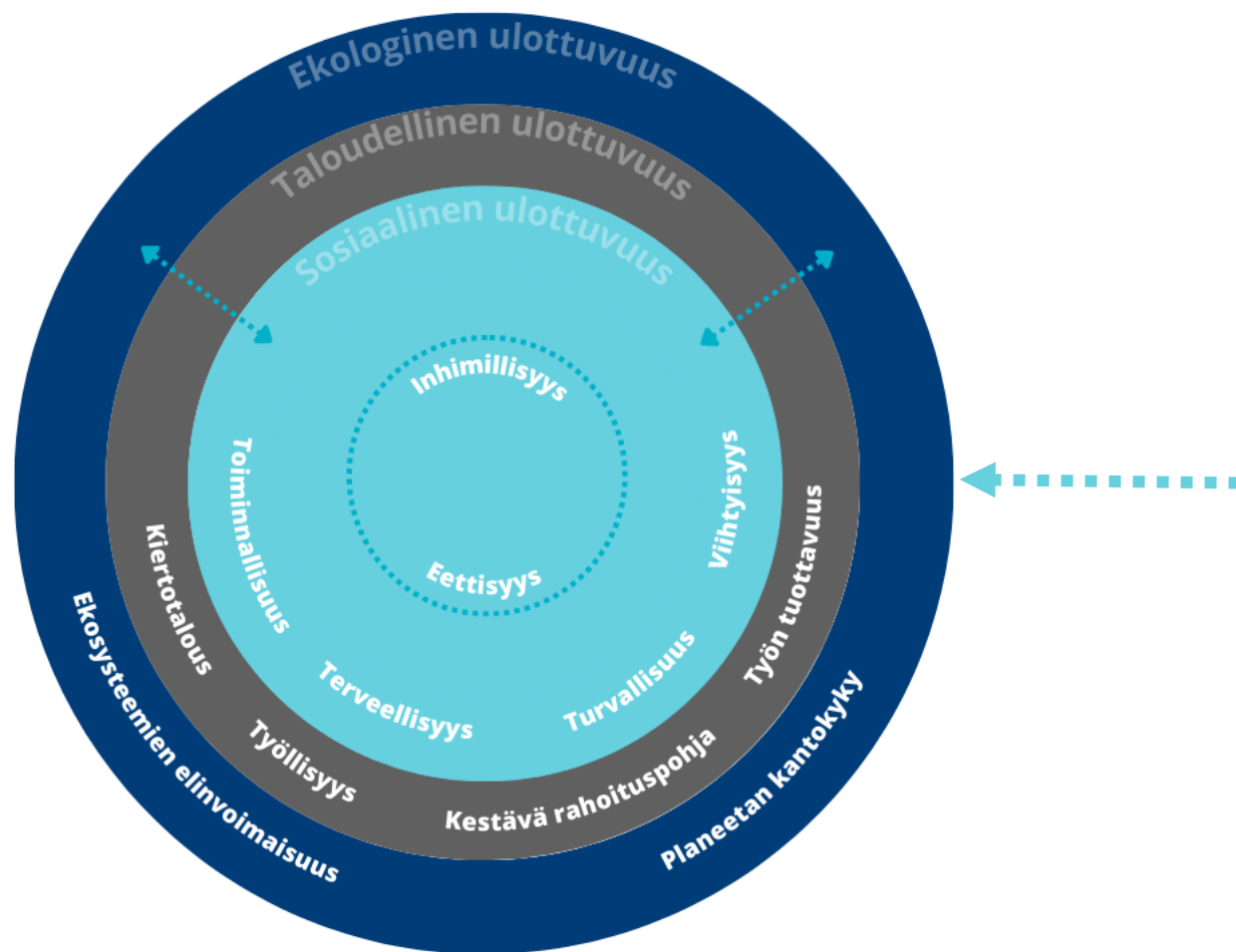

Kestävä työympäristö

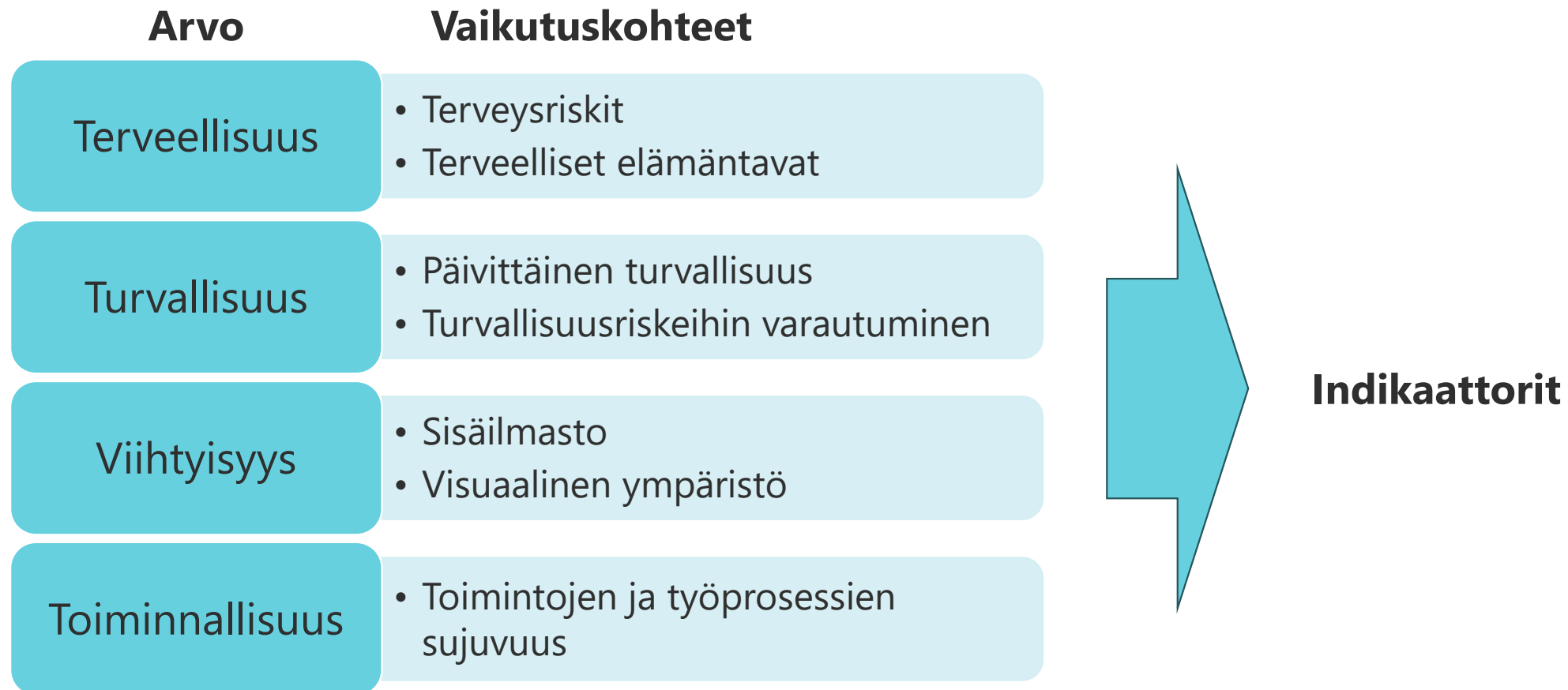
Kestävä työympäristö?

Malve-Ahlroth S. ja Wallenius K. (2024)
 Kokonaisvaltainen kestävyys päätösten ennakoarvioinnissa:
 Tarkastelussa tilamuutokset. Focus Localis kestävyiden
 teemanumero 1/2024.

Vaikutusten arvioinnilla kestävämpiä päätöksiä

Esimerkki sosiaalisen ulottuvuuden osalta

Tiedolla johtamista & päätöksenteon läpinäkyvyyttä: Kestävyyden kaikki ulottuvuudet näkyviin kerralla

Arvo	Vaihtoehto 1		Vaihtoehto 2		Vaihtoehto 3		
	Lyhyt aikaväli	Pitkä aikaväli	Lyhyt aikaväli	Pitkä aikaväli	Lyhyt aikaväli	Pitkä aikaväli	
Sosiaalinen ulottuvuus	Terveellisyys	+	+	+	+	0	+
		+	+	++	++	0	+
	Turvallisuus	+	+	++	++	0	+
		+	0	++	++	0	+
	Viihtyisyys	+	+	++	++	0	+
		0	0	+	+	+	+
Taloudellinen ulottuvuus	Toiminnallisuus	+	+	++	++	-	0
	Kestävä rahoituspohja	-	0	---	0	+	+
	Työn tuottavuus	+	+	++	++	0	+
	Kiertotalous	0	+	---	-	+	-
	Työllisyys	+	+	++	++	0	+
Ekologinen ulottuvuus	Planeetan kantokyky	-	+	---	+	+	-
		+	0	---	---	++	+
		0	+	---	-	+	0

Hyvinvoivat ihmiset & hyvinvoiva luonto – avaimet kestävään hyvinvointiin!

Sara Malve-Ahlroth,
Työtilat / Työterveyslaitos
sara.malve-ahlroth@ttl.fi

Kaisa Wallenius,
Työtilat / Työterveyslaitos
kaisa.wallenius@ttl.fi

Työterveyslaitos

 Hengitysliitto

